

Aan:
de voorzitter en de leden van
provinciale staten van Drenthe

Assen, 22 oktober 2003
Ons kenmerk 43/6.21/2003009784
Behandeld door de heer A. Ruiter (0592) 36 54 37
Onderwerp: Statenstuk 2003-85, Ontwikkeling Noord-Nederlands Bureau voor
Toerisme

Geachte voorzitter/leden,

Bij de behandeling van statenstuk 2003-85, Ontwikkeling Noord-Nederlands Bureau voor Toerisme, in de vergadering van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie van 8 oktober 2003 is toegezegd u nader te informeren over het nut en de noodzaak van Toerdata Noord.

In de bijgaande notitie Nut en noodzaak Toerdata Noord hebben wij verduidelijkt wat Toerdata Noord is, het waarom van Toerdata Noord, de verhouding tot andere informatiebronnen en waarom het Instituut voor Service Management (ISM) als partner en uitvoerende partij aantrekkelijk is.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd om tot besluitvorming op dit punt te kunnen komen.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,

, secretaris

, voorzitter

Bijlage(n):
ck/coll.

Nut en noodzaak Toerdata Noord

Vooraf

In 1996 is het project Toerdata Noord opgestart, gericht op de verzameling, beheer, analyse en publicatie van toeristische gegevens op noordelijke schaal. Dit onder meer omdat de regionale gegevens van het Centraal Bureau voor Statistiek/Nederlands Research Instituut voor Recreatie en Toerisme (CBS/NRIT) van onvoldoende kwaliteit bleken te zijn.

Sinds 2001 is het Noord-Nederlands Bureau voor Toerisme (NNBT) het instituut waar Toerdata Noord organisatorisch werd ondergebracht. De provincies zijn echter wel mede-eigenaar van alle verzamelde gegevens. Het Instituut voor Service Management (ISM) te Leeuwarden is de uitvoerder. Alle vorderingen van het ISM werden ingediend bij het NNBT. De provincies Groningen, Fryslân en Drenthe hadden vervolgens weer een financiële overeenkomst met het NNBT.

Wat behelst Toerdata Noord precies?

Toerdata Noord is een noordelijk samenwerkingsproject gericht op het in kaart brengen van de ontwikkelingen in de toeristische en recreatieve markt. Daarbij valt het uiteen in twee delen:

- De aanbodzijde. Jaarlijks wordt het toeristisch bedrijfsleven door middel van een enquête benaderd. Resultaat van deze exercitie is dat op een laag ruimtelijk schaalniveau (twaalf toeristen-gebieden in Noord-Nederland) betrouwbaar inzicht wordt gekregen in capaciteit, gerealiseerde overnachtingen en bezettingsgraden. Daarnaast worden de bezoekersaantallen van dagattracties en evenementen in kaart gebracht. Op macroniveau wordt tevens aandacht besteed aan de toeristische bestedingen en de werkgelegenheid in de toeristisch-recreatieve sector.
- De vraagzijde. Eén keer per twee jaar wordt een groot consumentenonderzoek gehouden. Via een grootschalige enquête onder toeristen wordt inzicht verkregen in motieven, activiteiten, waardering van bezochte regio/accommodatie, gemiddelde bestedingen, verbeterpunten, etc. Uiteraard worden daarnaast allerlei kenmerken van de respondent (leeftijd, gezinssamenstelling, herkomst, etc.) in kaart gebracht, zodat voor beleidsdoeleinden een gerichte doelgroepenanalyse verricht kan worden. Ook deze studie levert betrouwbare uitspraken op laag ruimtelijk schaalniveau.

Waarom Toerdata Noord?

- *Toerdata Noord bevat noodzakelijke informatie voor beleid*. Bij de voorbereiding en advisering van het toeristisch beleid is het noodzakelijk blijvend te kunnen beschikken over een consistente set van basisgegevens en onderzoeksmateriaal. In de loop van de jaren is er in het kader van Toerdata Noord een dergelijke consistente set opgebouwd.
- *Voor monitoringdoeleinden bevat Toerdata Noord de gewenste informatie*. In toenemende mate wordt aandacht geschonken aan monitoring. Niet alleen op provinciaal niveau, maar ook binnen SNN-verband valt een toenemende informatiebehoefte te constateren. Toerdata Noord-gegevens worden dan ook gebruikt ter toetsing van Kompas-projecten. In Kompas op koers wordt in relatie tot toerisme gesteld dat beschikt moet worden over "een systeem van voortdurende marktanalyse". Toerdata Noord functioneert nu als zodanig.
- *Geschiede alternatieven zijn niet voorhanden*. De komst van Toerdata Noord heeft ertoe geleid dat provinciale initiatieven toen zijn stopgezet. Zo is bijvoorbeeld de jaarlijkse Drentse publicatie "Toerisme & recreatie in Drenthe, de stand van zaken in ..." beëindigd. CBS/NRIT-gegevens vormen geen geschikt alternatief.

Hoe verhoudt Toerdata Noord zich tot andere bronnen?

Toerdata Noord wordt soms in één adem genoemd met de in 2002 opgestelde notitie van het Nederlands Economisch Instituut (NEI)/Ecorys naar het belang van het toerisme in Drenthe en gegevens van Toerisme Recreatie Nederland (TRN). Toch gaat het om uiteenlopende zaken.

NEI/Ecorys

Allereerst wat de studie van het NEI betreft. Deze is in 2002 uitgevoerd met als hoofddoel om het belang van de sector in kaart te brengen. Dit wordt gekwantificeerd in termen van bestedingen, toegevoegde waarde en werkgelegenheid. De studie doet echter geen uitspraken over capaciteit, overnachtingen, bezettingsgraden, bezoekersaantallen en dergelijke. Sterker nog, het NEI heeft haar berekeningen voor de Drentse totalen grotendeels gebaseerd op Toerdata-gegevens. De toegevoegde waarde van de NEI-studie ten opzichte van Toerdata Noord ligt dan ook vooral in het feit dat het NEI erin geslaagd is een vertaalslag naar gemeentelijk schaalniveau te maken.

De andere component van Toerdata Noord (de vraagzijde oftewel het consumentenonderzoek) komt in de NEI-studie in het geheel niet aan bod.

TRN

Daar waar gesproken wordt over TRN-gegevens, gaat het in feite vooral om de gezamenlijke data van het CBS en het NRIT. Deze studies brengen gezamenlijk inderdaad zowel vraag- als aanbodzijde in kaart. Toch zijn er duidelijke verschillen die in het voordeel van Toerdata Noord wijzen. Zonder uittputtend te willen zijn, worden enkele aandachtspunten benoemd.

Het CBS/NRIT hanteert bij de aanbodzijde duidelijke ondergrenzen. Dat wil zeggen dat, in tegenstelling tot bij Toerdata Noord, bij het CBS/NRIT de kleinere accommodaties niet worden meegenomen in hun studies. Nodeloos te zeggen dat juist deze categorie voor Drenthe (en overig Noorden) van bovengemiddeld belang is en dus sterk onderbelicht blijft in CBS/NRIT-materiaal. Het veelomvattende overzicht van bezoekersaantallen van dagattracties kunnen deze partijen ook niet leveren.

Voor de vraagzijde geldt dat het CBS/NRIT slechts een fractie van het aantal toeristen in het Noorden enquêteert dat ISM pleegt te doen. Consequentie hiervan is dat het CBS/NRIT hoofdzakelijk betrouwbare uitspraken kan doen op algemeen niveau, terwijl Toerdata Noord ook mogelijkheden biedt tot betrouwbare uitspraken voor diverse uitsplitsingen (denk aan deelregio's, onderscheid verblijfs- en dagtoeristen, onderscheid naar voor-, hoofd- en naseizoen, etc.).

Conclusie

Toerdata Noord brengt de gehele toeristische markt in het Noorden in beeld. CBS/NRIT doet dat deels ook, maar met name de kleinere vormen van bedrijvigheid komen daarbij veel minder aan bod. Daarnaast hanteert CBS/NRIT een lagere dekkingsgraad (dus minder betrouwbare uitspraken). Voor NEI/Ecorys geldt dat slechts enkele aspecten behandeld worden, die vervolgens op hun beurt wel beduidend dieper geanalyseerd worden.

Tot slot

Het huidige contract heeft een looptijd tot en met 2004. In 2004 vindt een evaluatie plaats. Op basis van de bevindingen hiervan zal een advies aan de staten opgesteld worden hoe verder te gaan in de jaren 2005 en volgend.

Mochten provinciale staten besluiten tot acute beëindiging van het contract met ISM en desondanks waarde hechten aan een kwalitatief goed monitoringsysteem voor de toeristische sector, dan zal nagedacht moeten worden over alternatieven.

Gezien de zojuist geplaatste kritische kanttekeningen vormen de genoemde bestaande bronnen geen geschikt alternatief. Het binnen de provinciale organisatie optuigen van een eigen systeem is ook geen haalbare kaart.

Bij het hernieuwd uitbesteden aan een externe partij moet bedacht worden dat het onwaarschijnlijk geacht wordt dat commerciële marktpartijen dezelfde activiteiten kunnen verrichten tegen dezelfde kostprijs. Het ISM is immers gerelateerd aan de Hogeschool Leeuwarden.

Bij de uitvoering van de arbeidsintensieve werkzaamheden voor Toerdata Noord (met name enquêtes) wordt grotendeels gebruikgemaakt van studenten. Niet alleen worden de kosten op deze manier laag gehouden, het ISM participeert ook nog eens via een eigen bijdrage (15% van de totale kosten) in de totale exploitatieopzet. Reden: het project maakt het ISM namelijk mogelijk een deel van haar onderwijsdoelstelling te realiseren.

ck/coll.